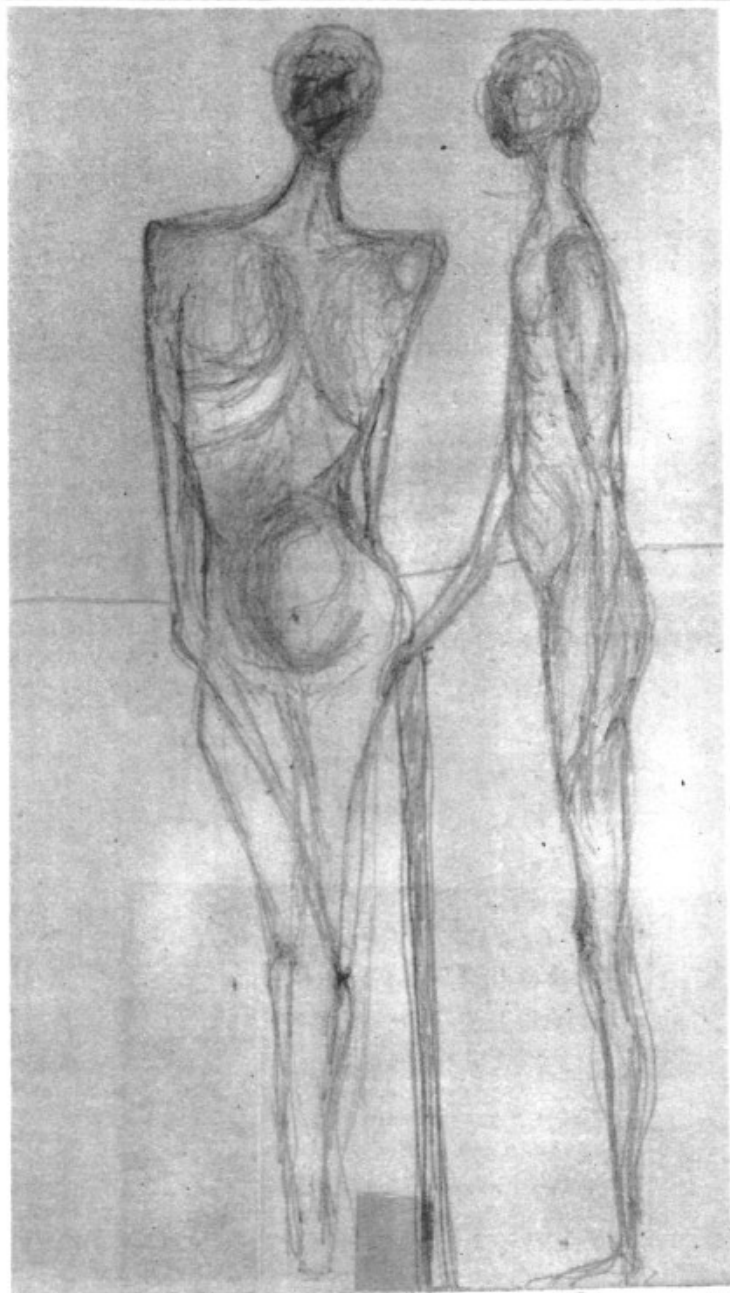

Informatiu Cultural de Marratxi

DIRTUTULA

Gener del 1986

nº46

MOTS AVENGUTS

A LA COMISSIO PORTOLANA

Sa comissió portolana
sou sa flor des glosadors.
No me tenc per generós
diguent que sou es millors
de tota sa part forana.

Per això no puc sofrir
i em fa pena veurer-vos
perdre es temps i ses llavors
donant voltes com voltors
quan sa sang veuen sorgir.

I ara m'explicaré
perquè entengueu sa qüestió.
¿No trobau que fa coiò
criticar es mateix senyor
si un altre ho ha de mester ?

Deixau anar ses esqueres
i baratau es cantar
si no voleu demostrar
que ja no sabeu glosar
si no xerrau d'en Pieres.

Me pareix que fa pardal
regar un dia que ha plogut
o tomar lo que ha caigut.
Ja l'heu deixat ben eixut:
no el torneu a sa fornà.

No és que vulgui defensar
es seu mal comportament,
però tothom té present
que sa merda normalment
si se mou més pudor fa.

I jo vos vull recordar
aquella dita eloqüent
d'un gran savi d'orient:
QUEDARAS COM UN VALENT
SI A TEMPS TE SAPS RETIRAR.

S'ha fet hora d'acabar
i pintura he estat coent.
No ho pendreu tan malament
si pensau en tot moment
QUI BE ET VOL, TE FA PLORAR.

Un Portulà.--

A TOTS ELS GLOSADORS DE MALLORCA

MOTS DE CONVIT

Als qui es senten glosadors
dins tota sa part forana
PORTULA les deixa una plana
per dir lo que els vengui en gana
i picar els competidors.

PORTULA vol contribuir
amb aquesta decisió
a escampar aquest do
que té tot bon glosador
i que no es pot extingir

Així quedau convidats
tots a aquesta trobada
per fer una gran glosada
que segur serà sonada
si hi veniu animats

Com d'anys ja en fa un grapat
que es va posar per costum
a damunt el FOC I FUM
així serà el comiat:
Amics, QUEDA FOC COLGAT

"Adiós", mestre d'escola,
jo t'ho deia i tu no ho creies
que es programa que tu feies
ets incrèdul i no veies
que remoure moltes beies
no és una tota sola
i quan un "bitxo" d'aquests vola
te pot inflar ses orelles
i per por no fer-les vermelles
has tirat sa tovalloia.

Gabriel, tu te n'anares
i noltros varem quedar
no et va sebre greu deixar
programa temps de glosar
tant de temps com feia ja
que es dissabte el presentaves
un altre suplent deixares
i ell el continuarà
Déu faci, i crec que ho farà
que amb prudència actuarà
ja que tu no hi actuaves.

Unes seixanta setmanes
des programa presentà
no me puc imaginar
com punyetes ho deixares
cop en sec tu te n'anares
es moment menos pesà
per anar a profunditzar
es tema de ses glosades
per lo vist ho ignoraves
això no ho tenies clar
bon viatge bon germà
només te vull comanar
procura no travelar
amb cagoles merdensanes
perquè an que no en tenguís ganes
potser les te facin menjar.
Sa repolsa t'has cercada
per als bons amics profanar
tu saps que varem quedar
d'acord un cert temps ja fa
sa glosa estava oblidada
i noltros, amb sa Trobada
la varem ressuscitar
i sa Ràdio Balear
havia de col·laborar
per tot Mallorca escampada
dient: S'ha ressuscitada
Pòrtol l'ha tornada alçar
i no has fet més que acostar
foc a sa teva arengada.

Comissió Portolana

SA GLOSA D'EN PERE-GIL

AIXÍ ES LA VIDA

Això son faves contades
aquest mon esun sarau.

Demanau-ho a Mestre Arnau
que guanya es doblers a palades

Però no hi ha sort completa
perquè amb tota sa riquesa
te una mala endemesa
pes rodol de sa bufeta.

Ja l'hi diu En Meu Valent:

"Val més que pensis
a fer testament".

Exposició
de
Quadres

Antoni
Canyel les
Oliver

Del 26 de Desembre del 1985
Al 31 de Gener del 1986

Sala de
Regidors

Ajuntament de Marratxí

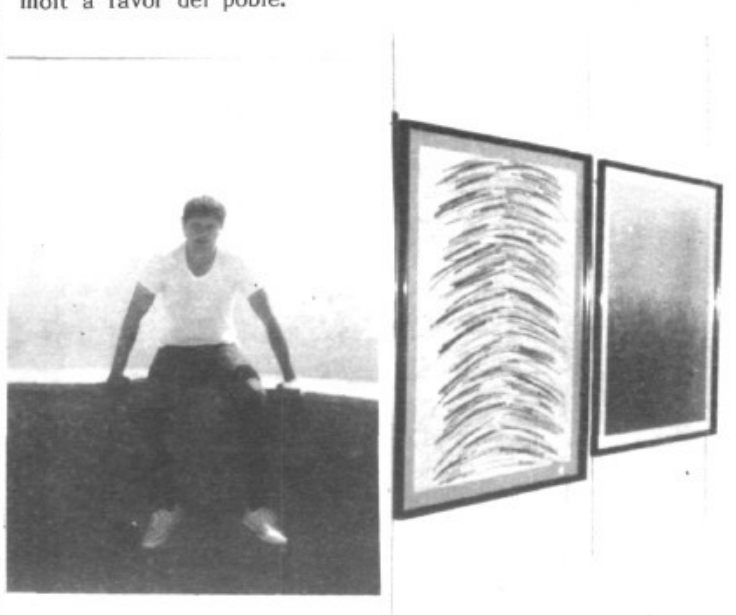
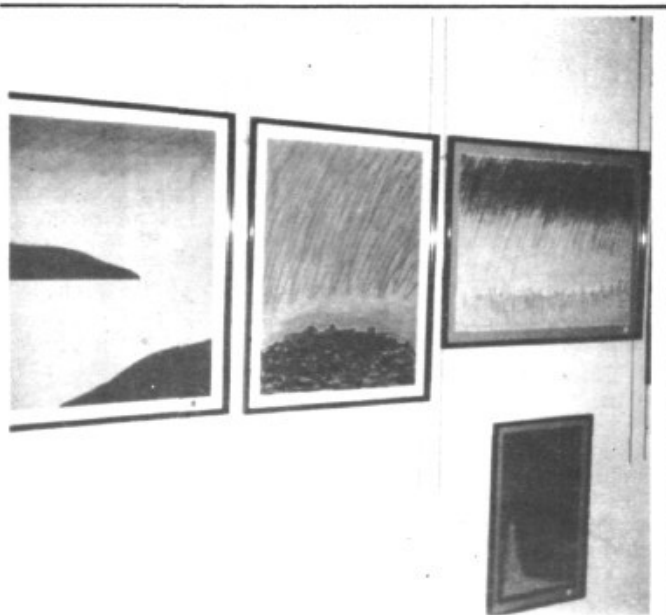
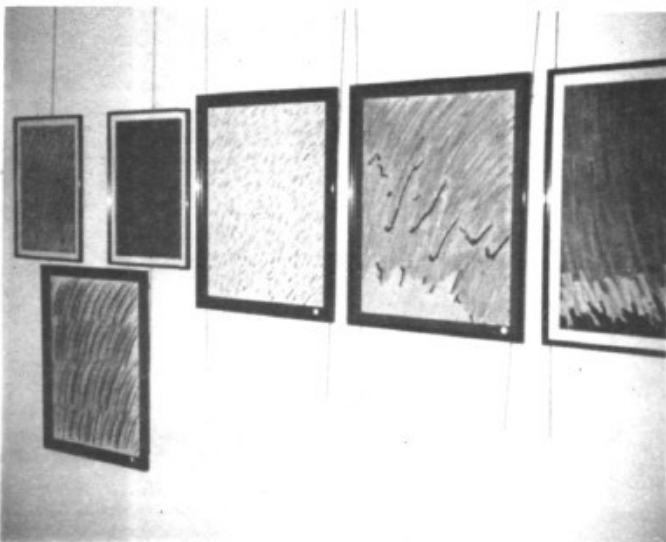
Avui És Notícia

Aquesta és una nova secció que muntam per tal que la informació vos arribi ja des de la primera plana.

Es tracta de presentar-vos una notícia destacada o un reportatge que ens acostí més a la realitat del poble.

Encetam avui amb l'obra d'un col·laborador nostre. Ell és qui, mes a mes, fa possible que les planes de PORTULA puguin llegir-se mínimament ben muntades, pulcres i netes. Per això ens alegrem que hagi fet la primera exposició individual a la Vila, concretament a Sa Cabaneta. La "Sala de Regidors" de l'Ajuntament de Marratxí ha obert les portes a l'Art per segona vegada. El primer pic fou quan hom la va inaugurar, durant les passades festes de Sant Marçal, cobejant una col·lectiva d'autors marratxiners.

Aquests dies torna a estar oberta al públic mostrant la simfonia de colors que en Toni es capaç d'oferir-nos. A base de pastel i cera n'Antoni Canyelles ens fa veure les possibilitats cromàtiques d'una variada gamma, tant de càlids com de freds. Si un va veure el seu racó i la seva obra del passat juny podrà comprovar que hi ha hagut un canvi, una evolució, una maduració. I segueix en marxa. Confiam que tant la seva feina com el lloc d'exposició persistesquin i vagin a més. Ambdues coses voldran dir molt a favor del poble.

FRESQUES

CONFERENCIES SOBRE L'I.V.A.

Els dies 16 i 17 d'aquest passat mes de DEsembre i organitzat per l'Ajuntament varen tenir lloc dues conferencies sobre l'I.V.A.. El primer dia fou al col·legi Costa i Llobera, i el segon al Blanquerna del Pont d'Inca, ambdues conferencies hi assistí molta de gent, que aclarí alguns dels punt negres que pogués, haver-hi damunt aquest impost que entra en vigor el primer de gener.

ELS ALUMNES DEL BLANQUERNA I LA PAU

Els alumnes de 5 d'E.G.B. del col·legi Blanquerna del Pont d'Inca, han fet un resum en damunt el llibre d'en Bernat Benson. El resum consta de 16 folis, amb els seus dibuixos corresponents. A més del resum escrit han fet una cassette a on també han interpretat la música elegint peces com "Nit de Pau", "Agermanats", "Aquesta terra és la nostra terra" i l'Himne a l'Alegria de Beethoven.

"AIRES DEL PLA DE MARRATXI" A COIN

El passats dies 28 i 29 el grup "Aires del Pla de Marratxi" han assistit al festival internacional de Coin (Malaga), juntament amb grups de València, Segòvia, Cadis, Portugal i de la mateixa Coin.

Els components del grup s'endugueren obsequis pels altres grups com "Siurells", ensaimades, així com un plat decorat per a les autoritats de Coin, tot això pagat pel nostre Ajuntament.

PRIMER CONCERT DE LA "CORAL DE MARRATXI"

El dia 28 a l'església parroquial del Pont d'Inca la "Coral de Marratxi", feu la seva primera actuació pública, davant prop d'un centenar de persones. A aquesta primera actuació només hi actuaren veus femenines, dirigides pel director de la "Coral" Biel Massot.

Interpretaran "Cànons" i algunes cançons polifòniques a dues veus. Acabant cantant el "25 de Desembre" amb la gent que assistia al concert.

EXPOSICIONS

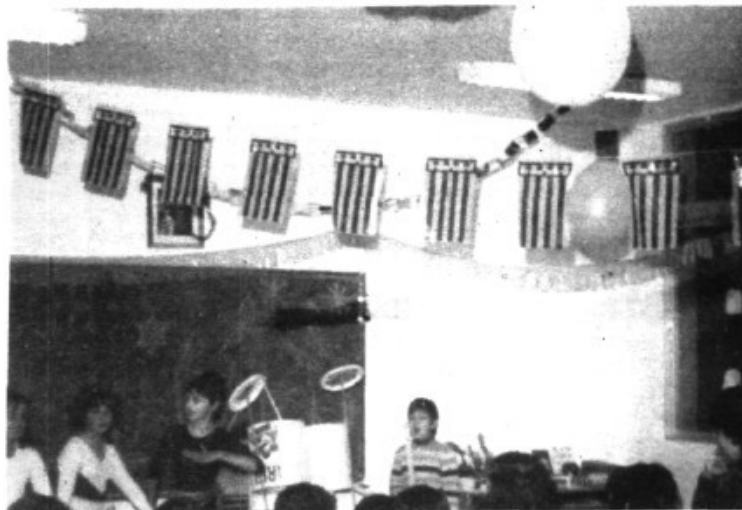
Durant aquest mes de Gener, dins Marratxi ha ha dues exposicions. Una a S'Altell d'en Vicenç Sastre que exposa dibuixos d'ocells, i la recaptació serà pel G.O.B.

L'Altra es a l'Ajuntament i els quadres són d'en Toni Canyelles, essent aquesta la primera exposició que es du a terme per un sol autor dins l'Ajuntament.

Ambdues exposicions romandran obertes durant tot el mes.

NOU ENLLUMENAT

El carrer "Dolores Gual de Torrella", serà enllumenat; el pressupost puja 1.573.122,-- Ptes., i la contribució especial que hauran de pagar els veïnats puja la quantitat de 28.571,-- Ptes.

FESTA FINAL DE TRIMESTRE A COSTA I LLOBERA

El passat dia 20 es celebrà a l'escola "Costa i Llobera", una festa de final de trimestre cada classe de la segona etapa feu la seva pròpia festa.

A la de sisè es celebraren diferents actuacions fetes i programades pels propis alumnes, entre elles, balls, jocs i actuacions humorístiques. Al curs setè es projectà una pel·lícula amb video.

Hi al curs vuitè es feu una "Ginkama" projectada pels propis alumnes (que eren cinc: Jaume Canyelles Veny, Jaume Canyelles Crespi, Pere Palou Oliver Caterina Amengual Cabot i Margalida Tous Valcaneras).

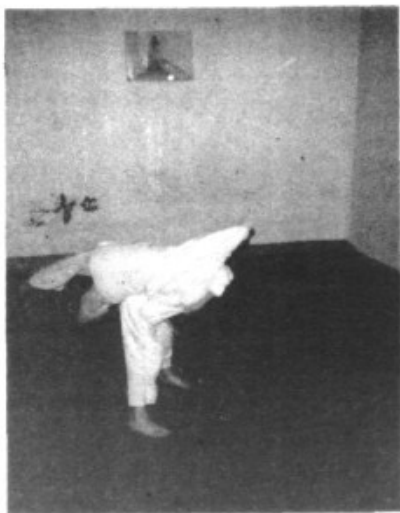
On hi havia proves de tot tipus per exemple: Menjar-se tots els membres del grup un all davant el seu corresponent jutge i anar a donar un petó a cada mestre de les dues escoles de Pòrtol, anar a cercar dos rosaris i presentar-se davant el jutge corresponent agenollar-se i resar un pàrenostre i tres Ave Maries.

A les dotze se feu l'entrega de premis.

EXCURSIO

El passat dia 19 es celebrà una excursió a l'ermita de SON SEGUI. Es va partir de l'escola a les 9,30 del matí i s'arribà a l'ermita a les 11 del matí allà es prepara una petita torrada on cadascu torrà el seu propi menjar després els alumnes es reuniren en petits grups realitzant petits jocs.

A les 15,30 es tornà partir de tornada cap a caseva on tothom duia un gran cançament.

KARATE COREA AL CLUB DE JUDO MARRATXI

El dia desset al Club de Judo Marratxi es començaren unes noves classes de "Taekwondo" a carrec del professor Marcel·lí, les classes són totalment de franc, que espaguen amb les mateixes mensualitats, que abans. Les classes es donen cada dijous a la mateixa hora que si fos Judo normal i corrent.

GUILLEM BOSCH i MARGALIDA TOUS.

MORTS A LA VILA DE PORTOL

Durant l'any 85 varen morir a la Vila de Pòrtol les següents persones:

NOM	COGNOMS	EDAT
JOAN	MUT ROCA	57
BERNAT	FRAU SERRA	79
ANTONI	CANYELLES PALOU	83
MATILDE	MARFIL GALLARDO	85
JOSEP	MARIN ESCANDELL	52
ANTONI	SERRA CARRIO	77
JOSEP	SERRA GUARDIOLA	71
ROSA	SERRA AMENGUAL	87
MARIA AGNES	MEZQUIDA SERRA	80
MARIA	MUT MARTORELL	86
BARTOME	FIOL DURAN	88
MARIA	CANYELLA CANYELLES	92
CATERINA	GARAU SERRA	84
JOSEP	SEGUI SERRA	75
MARTINA	AMENGUAL GARAU	81
JOSEP	SERRA CANYELLES	73
FRANCESCA	SERRA CANYELLES	93
JOANA-AINA	SERRA SUREDA	88
MARÇAL	GARAU OLIVER	77

AQUI

ES PLA DE NA TESA

UN GRUP D'AMICS D'AQUI PROP.

Al Pla de Na Tesa, fa ja un temps que, es ve formant any darrera l'altre un equip de Bàsquet. Durant tot aquest temps hem tengut molt tipus de dificultats i d'ensopegades a tot arreu. Però sempre m'hem sortit inclús en alguns moments, no només n'hem sortit sinó que a més hi hem disfrutat. Cal dir que sempre i cada any, l'equip s'iniciava de bell nou i que, com es lògic, les coses sempre ens sortien a darrera hora, sense cap tipus de programació i predicció; de les quals son ens restava sortir-ne del pas així com podíem.

Enguany hem decidit que les coses s'han d'aclarir, i que no sempre es possible disposar de tot un equip de bàsquet de forma esporàdica; com a resolució de darrer moment d'un grup de joves inquiets i amb ganes de fer.

Aleshores, en principi hem intentat incorporar a la societat de basquet un altre equip. O sigui, sempre fins ara s'ha jugat a la categoria de seniors provincials. Però enguany a més d'aquest equip hem aconseguit formar un equip de cadet. En principi són al·lotets (13-15 anys) amb moltes ganes de començar i iniciar-se en aquesta tècnica. Amb això tenim un equip de seniors i un de cadet, la qual cosa suposa assegurar una continuïtat en el futur.

També està previst per l'any que ve, el formar un equip de mini-bàsquet (8-12 anys) que encara assegurarà més la pedrera i donarà un major suport i seguretat al Club.

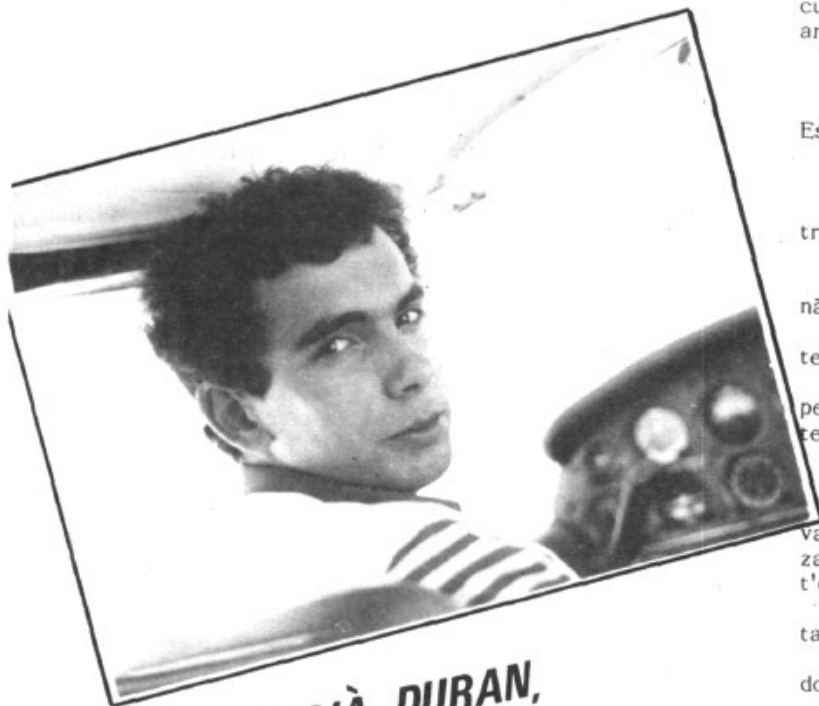
Però, a més de tot això, pretenim que es facin coses... Formar una societat activa arrel i baix el suport del fet esportiu que ens durà moltes possibilitats d'actuar. Aquesta societat o "Club social del basquet Pla de Na Tesa", té la pretensió d'estar localitzada a la Escola Pública del Pla de Na Tesa (C/Weyler, s/n) que es on periòdicament feim els partits de competició federada (els partits s'elen esser, els seniors diumenges dematins i cadets dissabtes el capvespre).

Dins aquesta societat hi caben milers de suggerències i activitats. Allà es podran reunir els socis no solament amb pretensions esportives... sinó també d'esplai i culturals: excursions, jornades, xerrades, representacions, exposicions, taules rodones, música, danses, publicacions d'articles, inclús per ser la publicació d'un petit plec... Tenint sempre en compte una programació inicial d'objectius a aconseguir i les suposades activitats per arribar a ells...

Això ens donaria una infraestructura que ens uniria, no solament amb un fet esportiu (que ja de principi sí ens uniria). El fet esportiu és un sistema superestructural que englobaria totes les demés activitats. Es pretén que sigui una posta en marxa seriosa i que sigui oberta a tothom; a tothom que realment tengui ganes de fer feina i, en certa manera amb ganes de viure d'alguna manera arrelats en el seu entorn...

CLUB DE BASQUET DEL PLA DE NA TESA.

CAFÈ SOCIETY

MACIÀ DURAN,

QUÈ FÀCIL ÉS VOLAR!

Macià Duran és un jove de Pòrtol, fadrí de vint-i-quatre anys, que quan acabà els estudis superiors es va decidir a estudiar aeronàutica. Avui l'entrevistam per apropar-nos un poquet al món del volar en avioneta. Mentre prenim cafè a casa seva ens va explicant tot lo referent a aquesta activitat a la qual ell es dedica.

-Macià, com va començar tot això?

-Des dels setze anys se m'havia despertat la curiositat del vol: els avions... revistes relacionades amb l'aviació.

-On començares a volar?

-A Son Bonet - Reial Aero-club de Balears-Es Pont d'Inca.

-Quina és la primera passa per volar?

-Has de tenir en compte que actualment hi ha tres camins:

- 1- A través de l'Escola Militar
- 2- A través de l'Escola Nacional d'Aeronàutica(ENA) de Salamanca; estudiant allà.
- 3- Exàmens per lliure, preparant-ho a casa teva i presentant-te a l'ENA.

Sabent això has de complir els requisits indispensables: tenir 17 anys, passar la prova mèdica i tenir doblers per pagar el curs.

-En què consisteix un Curs de vol?

-Lo primer a aconseguir és el curs de pilot privat d'avió que consisteix en 40 hores de vol, realitzades en un temps aproximat de dos mesos. Allà t'ensenyen :

classes pràctiques: realitzar una sèrie de contactes amb l'avió per, a poc a poc, conèixer tots els sistemes i actuacions de l'avió per arribar a dominar-lo amb habilitat.

classes teòriques. Hi ha cinc assignatures:

- Meteorologia
- Reglament aeri
- Aerodinàmica
- Aerotècnia
- Navigació aèria.

Aquestes cinc assignatures estan incloses en un sol llibre de molt fàcil assimilació per part dels qui comencen.

Les classes solen ser els horabaixes, ja acabada la classe pràctica. Es combinen les classes teòriques amb les pràctiques, o sigui, a mesura que vas adquirint coneixements teòrics els pràctiques.

-Es fàcil realitzar aquest curs?

-Es fàcil i assequible per a tothom. Qualsevol persona de cultura mitjana pot realitzar un curs i no fan falta cap tipus d'estudis especials.

-Es car, aquest curs?

-Es banstant car.

-Què pot costar un curs d'aquests i la formació d'un pilot si ho has de fer per compte propi?

-Pilot privat (pilot esportiu). No pot actuar amb remuneració i no pot dur gent. 320.000 ptes aprox.

Pilot comercial de 2ª classe. Pot actuar guanyant doblers fent vols comercials, exceptuant el transport de passatgers. 1.500.000 aproximadament.

Pilot comercial de 1ª classe. Pot actuar com a co-pilot, guanyant doblers, a transport de passatgers.

Pilot de transport de Línies Aèries. Pot actuar a qualsevol vol de passatgers com a comandant de l'avió. →

-Com fer-ho per adquirir un títol i passar de pilot comercial de 2ª a 1ª?

-Si ho fas amb caràcter lliure te suposa anar a Salamanca dues vegades a l'any, que se convoquen per setembre i abril.

Cada títol requereix uns requisits:

Tenir un mínim d'hores de vol exigides com comandant.

Morse

Taquiografia aeronàutica

Anglès aeronàutic

Obtenir una qualificació per volar d'acord amb les regles i procediments del vol instrumental I.F.R. (Instrumental Flight Rules).

-Després d'haver vist bàsicament l'estructura d'aquests cursos nos limitam a comentar el curs de pilot privat. Quina classe d'ajudes hi ha per part de l'Administració Autònoma quant a beques o facilitats?

-Desconec per complet si n'hi ha cap o no. Em sembla que no.

-Aquests tipus d'activitats no estan gens potenciades pels estaments polítics?

-Això sempre ha estat una activitat per a minories, quan fent una bona potenciació d'aquesta disciplina, seria assequible per a tothom que volgués.

-Macià, què es, per a tu, volar?

-Es meravellós. Es excitant.

-Es perillós volar amb avioneta?

-No. En absolut. Perquè estan sotmeses a unes revisions molt minucioses cada cert número d'hores de vol. I els pilots estam obligats a passar unes revisions mèdiques periòdiques; això el fa el tercer medi de transport més segur de tots (després del tren i del vaixell) i amb molta més fiabilitat que el transport terrestre (cotxes, motos, etc). El que passa és que és més espectacular l'accident d'un avió amb dos-cents passatgers una o dues vegades a l'any que milers de víctimes cada cap de setmana a la carretera. Per això vull fer una crida a la gent per a què no tenguin por de volar.

-Molt bé, Macià, te desitjam molta sort i èxit en aquesta hermosa pràctica de l'aviació. Gràcies.

ANTONI CANYELLES I OLIVER.--

Temps nadalenc ha passat i any nou ha començat, ja som pagesos illencs i europeus. De moment no heu notat sa diferència eh. Tot serà esperar passi es temps, després compovareu si els resultats vos afectem o no. Si en de fer cas als que més saben, el productor local serà un dels menys afectats de l'Estat Espanyol, tant en sentit positiu com negatiu. Es baslot i les dimensions geogràfiques i de mercat són les causes que ho motivaran.

UN EXEMPLE A SEGUIR.- Altres pics ja hem tret al pagès navarrenc com cas exemplar dins el panorama foraviler i ara un pic més, vos contarem lo que fan per aquelles terres. Ses afamades cooperatives navarrenques, han decidit processar a instal·lacions pròpies sa seva producció i constituir una societat comercial que cerqui sortida als seus productes elaborats. Aquí està una de les claus essencials per aconseguir una rendabilitat positiva al pagès. I des plantejaments als fets. Han comprat tres fàbriques privades, que duen cert temps tancades, per un import de 120.000.000,-- de ptes. més 110 milions per acondicionar les instal·lacions i al mateix temps han format la societat comercial, amb un capital de 70 milions, juntament amb una empresa privada, una estatal i una caixa d'estalvis. Aquesta tindrà una estructura d'empresa comissionista i es seu capital social es destinarà a exercir accios promocionals tant el mercat interior com l'exterior. Tot ha estat conseqüència, de ses darreres "guerres" de preus a la baixa entre productors i empreses elaboradores. Si aquí se pogués fer igual i s'eliminassin els minifundis, individualismes, ignoràncies i governs autònoms que no protegissin els terrenys agrícoles com per toca, seria una meta a aconseguir ara tot d'una.

SA CIVADA I ELS PREUS.- A fi que l'agricultor vegi augmentar el preu actual de venda de la seva civada, l'administració central a través del SENPA, està preparant l'exportació de 500.000 tones d'aquest producte, a fi d'eliminar stocs disponibles i ens prepara 500.000 tones més si no surgeixen efectes els primers.

Assabentats el fabricants de pinsos, ja han començat a protestar, per lo que els pot repercutir. Però l'administració, opina que aquest darres ja han guanyat bastant, en aquesta ocasió, comprant molt barat als pagesos i nohan baixat els preus dels seus productes, per lo que, ses plusvàlies han pujat bastant per ells i ara toca als productors.

I MES LLET.- Es el conte de mai acabar. Sa Comissió Agrària de la CEE ha aprovat, que a partir d'aquest any, que ja mos afecta, se redueixi sa producció de llet espanyola en 150.000.000 milions de litres. No se fa cap discriminació al nostre país, ja que totes les nacions productores, tenen reduccions d'acord amb la seva producció, a la R.F. Alemanya, per exemple, seran 690.000.000 milions de litres, no es cap menudència. Estan previstes indemnitzacions, tant per la llet com pels animals. Diuen que es més econòmic fer-ho així, que subvencionant aquests productes. Sempre ho ha repetit, sobra llet i vaques al Mercat Comú, no és cap secret. els nostres ramaders convé que ho tinguin en compte.

GESA I EL NOSTRO CAMP.- Ara que aquesta empresa, està experimentant a la seva central d'Alcúdia, una piscifactoria per engreixar peixos, no estaria de més, que ho fes amb horticultura, ja que hem pogut saber que a Castelló, una altra empresa termoelectrica ha aconseguit, aprofitant les aigües residuals calentes- entre 20 i 28 graus- i a més encalentint els terrenys i dins hivernacles, es pebres, tomàtigs, freses i cítrics augmenten un 38% la producció comparada amb la que se fa dins hivernacles normals

XISCO LLINAS.

Excursions

SA COVA DE SES BRUIXES I ES GORG DES BEC D'OCA

Aquesta excursió té un recorregut que passa per un maremàgnum de roques i penyals que pareix la lluna.

S'empendrà la marxa des de les cases de Mortitx, anirem cap a la dreta, per un camí que davalla en direcció Nord, i després per un portell a la dreta on hi ha un sementer d'arbres fruiters. Davant nostros trobarem una paret, seguirem uns 50 metres, a la dreta veurem un portell i hi passarem; després ve una costeta d'uns 100 metres d'alt, dalt d'ella tombarem a l'esquerra, a uns 150 m. a la dreta comença el caminó que nos durà a es Rafal i a sa Cova de ses Bruixes. Hem de parar molt d'esment a no perdre el caminó, ja que és molt fàcil el perdre'l. Quan arribam a les voltes de l'ullastre trobarem un caminó a la dreta i un a l'esquerra, agafarem el de l'esquerra, aquí trobarem un caminó enrajolat de pedres que davalla per un penyal serrat on val la pena fer un descans i contemplar la meravellosa vista.

Quan siguem a es Rafal (cases abandonades) trobarem el caminó que va a sa Cova de ses Bruixes que no és més que un penyal que mira a la mar en forma de bruixa.

A la tornada de la cova anirem per mig d'una esplanada sortint dalt d'un collet i en esser a dalt veurem davant nostros un torrent que es diu Torrent de Mortitx; en esser dins el torrent tombarem a l'esquerra i passarem per un gorg molt maco que es diu Gorg des Bec d'Oca, aquí val la pena fer unes fotos, quan sortirem des Gorg a l'esquerra veurem un camí que va a es Rafal (cases), seguirem per allà i en esser davant les cases agafarem el camí de tornada cap a Mortitx.

Aquestes rutes estan senyades per unes taques i per uns caramullets de pedres.

Horari aproximat: 6'30

JORDI CLOQUELL.--

PortHOLA!

LECTURES PEL ROCAHOUSE

Dia 28 de desembre varem sentir tot això:

Ni es batle Vidal ni es regidor Montilla no se tornaran presentar a les eleccions perquè els faran eurodiputats---Es regidor Bernadí Humar se casa--- Sa regidora de s'hisenda, també--- Es regidor més carinyós de tots va fondre es ploms de s'estrella d'Orient--- Es regidor senyor Rumaguera ja ha cobrat seny--- Es regidors de s'oposició han presentat una moció de censura--- n'infèlix Pons proposa un avanç projecte d'estat federal al Parlament--- En Biel Masot s'ha decidit a dur corbata--- En Vicenç Sastre ha tirat els papers per fer-se d'UM--- S'aigua de Marratxí davallarà--- En Phelipsoe dimiteix--- Tomaran totes ses urbanitzacions il·legals de Marratxí--- Na Maria Antònia Munar farà un "passe de models" especial únicament per a la plebs--- Es rus i s'americà se donen pes missil--- Sa Pòrtula tanca i deixa d'emprenyar--- Na Rossita Pinya ha fet en Miquel Boscovich del PC--- Se'n duen es rector de Sant Marçal en el Congo--- Sa Coral de Marratxí ha d'actuar al Gran Teatre del Liceu--- Es parlamentaris, diputats i alts càrrecs s'han davallat els sous--- En Xesc Forteza se presenta a les eleccions municipals de Marratxí--- A canvi del centre de planificació tornen obrir les cases de putes--- El Papa vendrà a beneir l'estàtua de la Mare de Déu de Marratxí--- Ningú llegix es Rocahouse--- PortHOLA no tornarà sortir,

Sabem que en Miquel A. Lladó no fa Pòrtula perquè se dedica a fer comèdia. I en castellà!

En Mateu Morro ja ha tengut propostes desonestes. Diuen que na Carmina Burana se li ha declarat. Pareix que sa cosa pren bé.

Es filòsof de Sa Cabaneta ha fet ses paus amb Sant Marçal

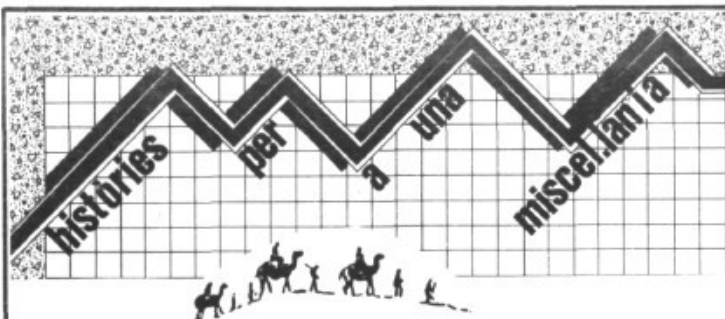
Diuen si en Rafel Ferrer fa un cursillo de cuandera amb el títol "a quien yacula Díos le ayuda".

L'aparició del mes: La Moreneta ha sortit al regidor Homar i li ha dit: "Estimat, es ben hora que en lloc de tants de plats i olles comenceu a fer fires de verges" (serà capaç de trobar-ne alguna?)

Diuen si aquesta vegada el casaran al diputat Sebastianet

No hi ha com tenir bo dins s'Ajuntament. Mirau com en Rotget pot fer exposicions ell tot sol. Ja ho provarà en Vicenç Sastre, mem.

Nostros, Sm Sis

IV.- CARTA ALS REIS MAGICS.

Quan arribaven aquests dies - ho puc recordar amb prou nitidesa - començava a triar les joguetes que us demanaria a la meua carta. Les escollia d'entre els anuncis de pomposos xampanyes, plens de bim-bolles que es convertien en al·lotes - de falda cada cop més curta - que et convidaven sensualment a beure; i els torrons - tresor de Nadal gastronòmic - que "vuelven, vuelven a casa, vuelve, vuelven a tu hogar". Com si es tractàs de llevar els pètals a una flor: "Quiero, no quiero, quiero, no quiero..."

Quantes vegades hauré navegat en rius de Madel-mans, sentint-me Gulliver a una illa desconeguda!..

Quantes vegades hauré arriscat ma vida viatjant, temeràriament, a grans velocitats, en un extravagant cotxe del Scalextric! Derrapant a les corbes...accele-rant a les rectes...

Quantes vegades hauré fet de la meua habitació una d'aquelles estacions, plenes de trens, que he som-niat conduir pels intermenables túnels de Sòller!...

Quantes n'hauré partit cap a les terres àrides de l'oest! parlamentant amb els Arapahoes o els Sioux perseguint als quatrers, ajudant als Cow-boys...

Quantes!... Mentre el meu "Parlachin" em mirava amb els seus ulls alegres, N'Epi i En Blas es baral-laven al llit i en Fofó cantava "Feliz,Feliz en tu dia..." Agombolat en els braços dels meus pares per cançons de Nonó...

Encara me'n recordo d'aquell dissabte que us vaig trobar en els grans magatzems de Ciutat, envoltats per milers de nins que feien coa. Em vaig quedar mirant, aturat, encantat. Les vostres túniques roges. Els anells a la mà... els pèls sedosos, les barbes florides...però, sobretot, la corona... Ereu Reis per excel·lència...

Em vaig veure davant vòltros, damunt els vostres genolls i se'm va fer un nus a la gargamella.

"Este año te habrás portado bien, eh?"

Vaig afirmar amb el cap, com un boig que no creu el que veu. "Jo amb els Reis, quan ho conti al meus amics!" vaig pensar.

"Bueno, bueno...entonces te haremos los mejores regalos".

Vaig riure i em besàreu el front, mentre em posaveu un petit caramel a la mà...us en recordau?...

De sobte, com qui no ho espera, un Nadal, una nit freda, una persona arrufada en el cantó d'un car-rer, una mà estesa demanant almoïna em va desper-tar del meu somni. De cop i volta començava a veu-re que el NADAL NO ES LA MATEIXA FESTA PER TOTS. No tothom podia deixar les sabates a la fines-tre, plenes de menjar, preparades per la vostra arri-bada. No tothom s'aixeca a mitjanit amb l'esperança de trobar-vos dipositant els regals en els calcetins penjats de la xemeneia o sota l'arbre.

Sense saabr-ho m'havia tornar un xic major i vaig deixar d'enviar aquelles cartes als llunyans Pa-laus d'Orient.

Fa poc llegint un conte de Schulz, vaig retrobar-com en Carlitos, el seu personatge- el vertader sen-tit nadalenc.

"Escucha de nuevo-dijo Lino- Sal fuera, mira las estrellas y escucha".

Carlitos salió, llevando su arbolito.

"No temáis, os traigo una buena nueva, una gran alegría, que es para todo el pueblo; pues hoy ha na-cido un Salvador, que es Mesías, en la ciudad de Da-vid. Esta será la señal".

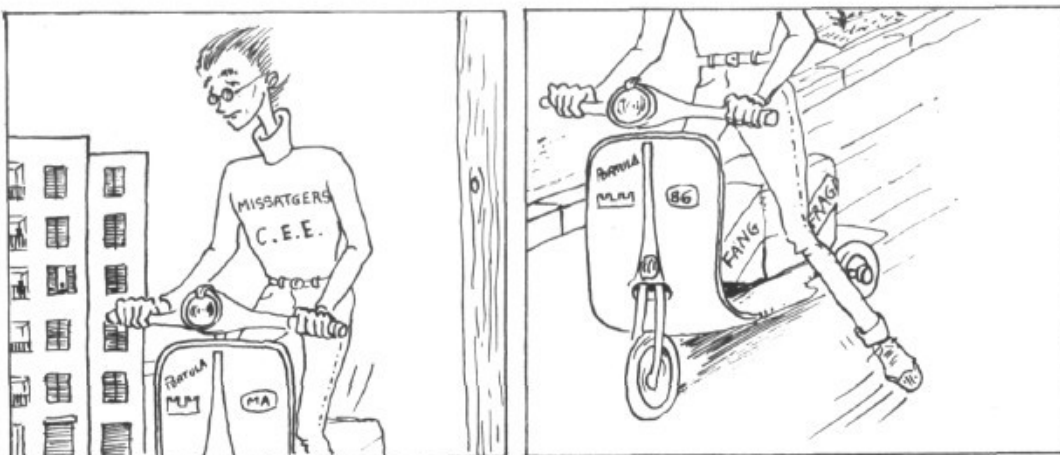
Compartir, comprometre's, aprendre a estimar més que mai... per així convertir al món en un gran Betlem que pugui acollir de nou el Bon Jesus...

Avui, un altre cop, necessit escriure-us.

Benvolguts Melcior, Gaspar i Baltasar:

Als vertaders Reis Màgics.

FREDERIC X. RUIZ GALMES.

BARTOMEU RIGO

Don Bartomeu, fa uns anys, amb familiars

QUAN ARRIBEN ELS DIES DE L'HIVERN DE LA VIDA...

Eren llargs tots aquells dies d'hivern, temps de pa amb oli i tomàtiga, pa amb saïm i sucre, pa i sobrassada, sempre pa per berenar, per sopar i per dinar, pa i qualsevol cosa i de vegades res.

"Sa Fira des Fang? Me sap molt de greu no haver pogut anar-hi a sa Fira. Me sent amb molt poques forces, menj poc i només camín fins a la cantonada de ca nostra. Estic malalt i els anys me pesen. Saps quants ne vaig fer la Nit Bona del passat vint-i-quatre de desembre? Idò setanta-nou, que ja són anys."

Qui així em parla amb veu tremolosa i un poc returada per l'emoció dels records és D. BARTOMEU RIGO I ROSSELLO, natural d'Ariany, que fou mestre d'escola a Pòrtol durant quinze anys, del 1.944 al 1959. La cambra on me conta coses i més coses és senzilla i petita, però entranyable de records i vivències, llibres, discs, aiguaforts, ceràmiques, i, presidint tot, el títol de Mestre, que data de l'any 1.927, expedit pel rei Alfons XIII.

S'escola estava al carrer de s'Escola on avui és s'Escola Vella, i cada dematí hi arribaven amb brusca, neu, pluja i sol els mestres D. Bartomeu Rigo, D. Rafel Salvà -molts recordaran encara l'estampa d'aquella Rieju poderosa amb els dos mestres, boina calada tall de les orelles-, Donya Assumpció Martí i Donya Maria Roca. Els al.lots havíem passat el diumenge trescant tots els racons del poble fins que se'ns feia petit, corrent tots els carrers i amagatalls jugant a lladres i policies, per Ca'n Gris i Ca'n Monjo Fondo, i quan passàvem per davant "ES CINE" sentíem la xiuladissa i aquells crits de "Perot, Perot" i acabàvem fent vetlada damunt els caramulls d'argila de Ca'n Flor, on en Bernat Ferrer nos feia somiar que menava un avió ultrasònic... i l'endemà, un dia i un altre, cap a escola... les mans balbes... els dies d'hivern.

"Foren quinze anys molt agradables que no he oblidat ni oblidaré mai. De Son Servera vaig esser destinat a Pòrtol, un poblet que no sabia a on queia i que no en sabia més que el nom. Vaig viure, primer, en es Forn de Ca's Moix -L'amo en Guiem va ser una persona boníssima per a mi-, després a ca'n Joan de l'aigo i a ca na Bet Maria per acabar a ca'n Rotget, aquella casa darrere de s'escola que guaita cap a Tetuan i a la mar. Només el darrer any vaig viure a Palma. Dels anys cinquanta-quatre al cinquanta-set vaig ser president del C.D. Marratxí, i amb mi formaven la Directiva, entre altres, en Mateu des Cine, en Rafel Porret, Pep de Sa Botiga, Pep Mitja Unça. El C.D. Marratxí jugava aleshores en Es Figueralet, a sa carretera de Santa Maria, i dels jugadors record en Miquel Eixut, en Ramonet de Sa Cabaneta, en Tòfol Sense -aquest era un brau i per allà on passava se'n duia homo o pilota i la gent que cridava "Ah, Tòfol, ah Tòfol"-.

L'escola vella de Pòrtol on feu escola per espai de quinze anys.

"He tengut alumnes molt bons -i me n'anomena una tirada llarga- entre ells en Josep Massot, monjo a Montserrat i historiador, Guillem Vidal, Batle de Marratxí, i molts més".

Es un home jove D. Bartomeu als seus anys. "Quan estava a punt de jubilar-me als setanta anys vaig replantejar la meua vida. Què faré una vegada que deixi l'escola? La vida per a un jubilat per ser molt avorrida, i vaig anar a Sa Penya a aprendre Ceràmica, a fer olles, sempre els estaré agraït a l'amo en Bernat, en Tomeu, en Bernat Canonge, n'Isidre, s'altre Tomeu per ses hores que he passat amb ells fent cubertoires, aprenent a fer plats... Després de mil proves per fer un cendreret que n'Isidre feia amb una mà, a mi em sortia una cosa que només amb molta d'imaginació es podia dir que era un cendrer. També vaig anar a l'Escola d'Arts i Oficis de Palma on vaig fer esmelts, gravats i aigua forts".

-I, què troba dels portolans? "El portolà és molt obert a sa gent, admet totes ses persones de bona voluntat. Com és natural, té defectes, però trob que és una gent positivament molt bona. Vull recalcar que tenc un record molt bo de Pòrtol, i moltes de vegades he volgut anar als funerals només per agraïment al poble".

Aquell temps era un altre temps i l'ensenyament també era distint. Eren temps d'estirada d'orella -no heu vist quines orelles més grosses tenen molts de joves de més de trenta anys? Ja vos hi fixareu-, de robar ametlons, de jugar a bolles, i a conions per dins els fullerots de moro, de bescollasses que treien fumet. "Fèiem lo que podíem. Més et diré, llavors havíem de treure amb pocs medis el mateix profit que es treu ara. Avui el mestre fa llengua, matemàtiques, socials, ciències... està especialitzat en una matèria. Llavors el mestre ho era de tot, pot ser ho era més per vocació i era mestre tot lo dia estàs allà on estàs, a l'escola, a l'església, al cafè, en es carrer. Avui això ha canviat. Els mestres poden ser més il·lustrats, millors professors, amb més medis, però amb més voluntat que noltros, no".

-I la Cultura? "Va amillorant, també a Pòrtol. Hi ha més interès que abans, però el camí és molt llarg. No es poden esperar miracles d'un dia a l'altre. Hi ha més medis, més escoles, més camps d'esports, més teatre, més música. Aconhorta saber que hi ha una coral a Marratxí, una revista, un grup de teatre, una mostra de Fang, concerts de tant en tant, grups de ball de bot... però el camí és llarg i de paciència. Jo no som músic, però som un entusiasta de sa música, Bach, Wagner, Haendel, Mendelssohn... No m'he perdut cap concert al Principal o a l'Auditori i també hi he assistit a l'església de Sant Marçal. M'agrada sobre tot la música clàssica, l'òpera, la sarsuela. Tenc una col·lecció de discs i no n'hi ha cap de música moderna".

-I la Popular? "També. S'ha de promocionar aquesta música tan nostra". i recorda amb vertadera joia unes "Laudes" musicades per D. Guillem Massot, el padrí de D. Guillem, el metge, que va escoltar allà pels anys cinquanta al Principal de Palma, i que interpretava la Capella Clàssica de Mallorca acompa-

Donya Assumpció Martí i donya Maria Roca quan feien escola a Pòrtol

Don Bartomeu amb un grup d'alumnes a l'escola de Pòrtol. Entre ells hem reconegut a Rafel Rigo, fill seu, Joan Peretons, Sebastià Rebessó, Jaume Calet, Miquel Verdera, Joan Pagès, Xisco Bordoy, Joan Miqueleu, Antoni de sa Roca Llisa i Antoni Valenta.

nyada de l'Orquestra Simfònica de la Ciutat de Palma que dirigia aleshores Eaktay-Ahn. "Es una gran música" me diu.

Quan arriben els dies de l'hivern de la vida... D. Bartomeu i, com ell, molts de mestres d'escola duen al seu front tota la bellesa i serenitat dels dies plens de llum quan apaguen poc a poc la seva claror rera les muntanyes de la Serra.

Aquells al·lots pucers, D. Bartomeu, han crescut en aquest poble d'ollers, pebreorters, picapedrers i batedors d'ametles i encara avui duen dins ells una mica de l'home que vostè els ensenyà a ser, el miren i el recorden en un homenatge sincer del seu cor.

PERE JOAN AMENGUAL I BÈSTARD

Pòrtol, dia de Nadal del 1.985

Aquest és el resum d'una sèrie de redaccions que varen elaborar els alumnes de primer de B.U.P., secció B del Col·legi La Salle, durant la seva visita al nostre municipi i que han tengut la gentilesa d'enviar-nos.

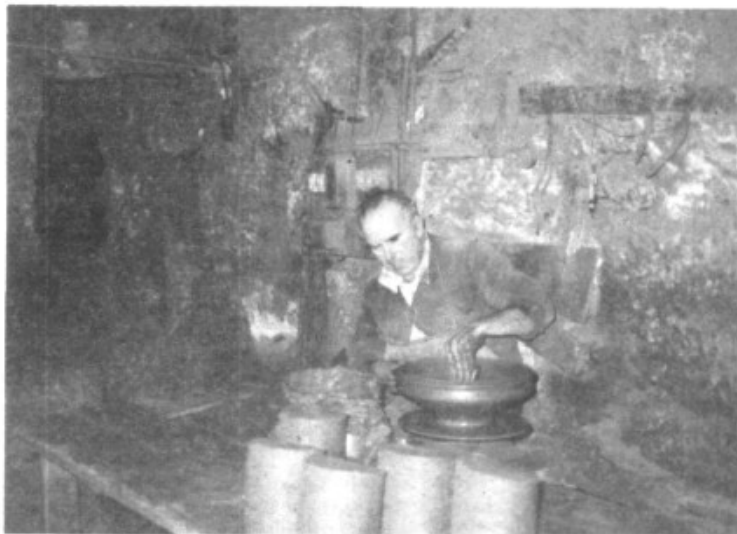
MANS I FANG: MARRATXI LA CAPITAL DEL FANG

Després d'un matí llarg i mogut arribà l'hora clau. Són la una i mitja i és el començament d'una aventura. Pujam a un autocar que, per cert, pareixia una caixa de codonyat amb quatre rodes, un autotocar fet pols. Quan, aproximadament, mancava un quart per les dues arribam al camp municipal d'esports Son Caulelles. Menjam, bevem, jugam, passam una estona agradable i després d'haver satisfet el nostre estómac deixant-lo ben ple anam a veure el procés del fang, des de que la treuen del clot fins que li donen forma a les ollereries. Creuam el poble, PORTOL, i arribam al lloc denominat SES COVES que és d'allà on se treu el fang o terra roja aprofitada per fer la tradicional greixonera i els siurells que no tenen més secret que l'artesania de les mans d'un gran mestre del fang.

Al clot podem observar que com més endins estava el fang, més vermell era. Per cert tots ens hem enfangat les sabates i algú qualche cosa més. Ens dirigim vers una casa bastant antiga, a l'exterior de la qual hi ha una sèrie de greixoneres, olles i altres coses que s'eixugaven aprofitant els valuosos raigs del sol. Hi entrem en petits grups, ja que l'espai no dóna per a més... Allà hi ha el vell oller assegut en un troç de banc. Es increïble: fa pujar i davallar el fang quan vol. Quedam allucinats quan veim amb quina facilitat i a quina velocitat construeix aquests meravellosos objectes. "Pareix molt bo de fer però, creis-me, no ho és... Les apariències enganen". Ho fa posant un pilot de fang sobre la roda que gira i ell li ha de donar forma amb les mans fins aconseguir el que vol. Una greixonera, una olla, etc, de gran bellesa plàstica i artística. Segons vàrem comentar posteriorment amb alguns companys ens pensàvem que molts "passarien" del tema i, en canvi, va ser un veritable èxit, tothom va quedar amb la boca oberta. A l'altra part de la casa hi havia mestre Isidre que ens va fer una demostració amb l'argila blanca, fent-nos una vidriola i una gerra. Quan fa la vidriola li demanam per què no fa el trau pel qual passar-hi les monedes i ens contesta que no la fa, encara, però que l'ha de foradar un poc perquè surti tot l'aire, o sinó tot rebentaria. Té la gentilesa d'explicar-nos la diferència que hi ha entre argila i "terra roja" i és que l'argila no se pot posar al foc, en canvi la terra roja sí. Ens comenta que, encara que ell ho faci a mà, també existeixen màquines i ens en mostra una per fer cossiols. Uns homes ens parlen del que és capaç de fer la màquina. Aquest mètode és molt més ràpid, però d'aquesta manera es perd la tradició i això és dolent. Veim el forn, tancat hermèticament per a que no hi entri l'aire, ja que si passàs el fang se crullaria.

Passam a una fàbrica on s'empra el mateix fang per fabricar teules, rajoles... També és hermós, encara que tot sigui més industrialitzat. Més tard agafam altre cop l'autocar i enfilam cap a SA CABANETA on visitam la casa d'una dona, de les poques que queden, que se dedica a fer els típics SIURELLS.

Encara que tengués un ull malament la dona que ho feia demostrà ser molt destra en l'ofici. La seva fabricació és molt semblant al modelat de plastilina. Primer se fan les diferents parts del cos i llavors s'uneixen. El fang dels siurells també és blanc i s'adorna amb pinzellades verdes i roges. En pocs minuts som a SA FIRA DES FANG. Baixam unes escales

i ens posam a observar les diferents peces... En una fotografia regoneixem n'Isidre, mentre sentim una música rara, que un senyor toca, amb un instrument encara més estrany: l'ocarina. No hi faltava res, si tansevilla allò que noltros anomenam "la vidriola de Ruiz Mateos", exagerada en el seu gran tamany. Hi havia mostres de tot el que havíem vist abans i de moltes coses més. Se podien fer pràctiques a un torn a posta i algú tingué una experiència ollera, però no va anar massa bé, per cert. Acabàrem bastant cansats, però la peça ho pagava. Ara ja coneixem qualche cosa més de la cultura balear. Són les cinc i mitja i és hora de tornar, ha estat una experiència nova que s'ha de repetir... Aquí acaba un dels meravellosos horabaixes d'un curs escolar i tots estam molt satisfests per aquesta meravellosa visita cultural que ens ha permès comprovar la bellesa d'aquesta professió i, com no, art.

Acabam recordant uns versos que algú llegí en certa ocasió:

Oficio noble y bizarro,
entre todos el primero.
En la industria del barro,
Dios fue el primer alfarero
y el hombre, su primer cacharro.

CORRESPONSALIA

METROPOLITANA

CORRESPONSALIA METROPOLITANA

(Crònica des de la UVI)

JA SOM EUROPEUS (cazi nà!). I hem entrat a l'any InterNACIONal de la Pau (el que tenguin res a dir s'haurà de barallar amb mi), el del segon Congrés de la Llengua Catalana, el del Cometa Halley (SS HHH IIUUU! quasi, quasi), el del mundial de Mèxic (ai, coxones!), però, tanmateix, aquest serà un any recordat, bàsicament i fonamental, com el del quart aniversari de la fundició (vull dir, fundació) de la Unió Mallorquina (quina?: La Unió). I hem entrat dins un any nou (u, NOU, vuit, sis) en dimecres. Com si res. Com si no sabéssim perfectament que, si fa sol, després d'un dimecres l'endemà sol esser dijous (sol-fa-si). Aquesta és la tònica. I, amb ella, farem shweping amb un whisky al Night Club amb un guiri que no sigui ionqui durant el coitus interruptus aquest week-end the day after (after shave, naturally). I perdonau que sigui tan clar i tan franc (sense l'o final, linotipista!).

Fonts habitualment desinformades m'han assegurat que l'eslògan de les generals (encara que les properes apunten més a sergents) serà: OTAN sí, DISNEYLANDIA no! Les mateixes fonts ens informen que el col·lectiu GAI, amb criteris científics i anàlisis metèdiques, com és norma en aquesta organització, ha començat un estudi sobre les repercussions psico-fisiològiques de l'IVA, especialment els seus darrers aspectes (als "flecós", vaja). D'altra banda l'empresariat illenc està preocupadíssim per afrontar les conseqüències a què ens abocarà el SIDA (Sida-xampany "El gaitero") perquè, com bé diu el president de la patronal (i no patro-anal, com algun tendenciós ha escrit): "todo órgano que no se emplea se atrofia" i "el que la usa: SIDA y el que no se le OSIDA". Opinió compartida per Calviño (atún clariño) i la majoria de professionals de TVE que encara resten per acomiadar.

El balanç del passat any és molt positiu (segons declaracions íntimes de la cunyada del dentista del xòfer del professor de matemàtiques de la filla de la dona del Batle). S'han reconvertit els clubs d'alterne encara que no es sap ben bé si les treballadores esdevindran administratives de l'Associació Pro-Vida o mares dels regidors. També cal esmentar, com a fet positiu, ke da sa iniciat te campanya de Nodmalisació Dingustique (adequadament recolzada per la creació del Xec Escolar). Significatiu dir que el bri-bón tuvo fortuna. Que Gabriel Janer Manila no va guanyar cap premi. Més fets positius: El món hispà s'ha imposat sobre la incultura dels Bàrbars del Nord: el Mallorca, que és cosa nostra, ha contractat els serveis de la pindinga del xilè Muñoz que, només arribar a la metròpoli, assegurà que ell era d'Allende (d'Allende los mares, naturalment). Informà que el seu avi era natural de Celta i l'àvia d'Osasuna, que havia renunciat a nombroses peticions de clubs italians i francesos "Porque en Mallorca se habla mi idioma" Olé!

Però encara hi ha més aspectes: els militars espanyols contribuïren generosament a la "Pujada des Güell a Lluc A P" i a la Festa de l'Estendard.

Batle va tenir un altre fill amb la seva dona. Conseqüentment, va tancar el Centre de Planificació Familiar utilitzant la màxima "Planing NO, Parc (infantil) SI". Maria del Mar Bonet va entrar al Convent de Santa Magdalena... per cantar la Sibil·la. Però s'equivocà i, amb la música de Sor Tomasseta (no de bades estava enterrada al seu darrere), va entonar: "el dimoni la seguia/ per donar-li mal consell/ i li va dir: Catalina,/ jo som don Bruno Morey". Que en viva que viva! Algú va interpretar que això era cosa dels pancatalanistes de sempre, però consultada na Carmina Burana (ala camina buranya!) ho va negar radicalment afirmant: "Som moros de moreria, noltros som tots argelins, i hem vengut en aquest dia, per honrar en els pollencins". Ho transcrivim talment.

Però ja n'hi ha prou per avui. Com es pot veure qui no se consola és perquè no vol. Els aspectes negatius de l'any vénen donats per mor i amor de la llei de la gravetat (no s'ha d'escriure "greugetat"). Però, fins i tot, si no existís la força de la gravetat seria ben igual perquè, aleshores, les coses també caurien... pel seu prop pès. Et rien de plus.

Em sap greu la constant i perseverant improvisació d'aquesta crònica crítica però encara no m'he pogut treure la fressa de rei Baltasar (els republicans i tot es senten monàrquics el dia dels Reis) i, per tant, hauré d'empalmar (sic) amb SA RUA. Sempre m'han agradat les desfilades processionals i professionals. Miraré nord enllà si veig el portolà Biel Mes-Sida, cas que s'hagi alleugerit del seu incident domèstic que li cremà l'entrecreix. Sobre el particular (que no és paraula composta) hi ha nombrosos comentaris a la Metròpoli i alguns de gust dubtós.

Si el mes de febrer som vius, símptoma del fracàs estrepitos de la S.S. del senyor Ernesto Lucas, tornarem al genocidi històric-histèric (com m'agraden els tòpics tòpics) de deixar dit-i-escrit-cama-cama-de-ropit allò que, al cap i a la fi, sabem ja: En aquesta Societat només és mentida la Veritat.

"EN BALUTXO".--

DESGRACIA TELEVISIVA.

El poc temps que tenc per dinar els migdies m'impedeix connectar el televisor. La veritat és que fins un desgraciat dia no ho havia fet mai. I dic desgraciat perquè en aquell moment el famós "Trau Trenat". Després de què acabàs em vaig quedar pensant. Què ha estat això? Vaig pensar en analitzar-ho i veure on arribava.

De tot d'una surten uns cubs lletjos i pintats amb molt mal gust. Damunt d'ells un ordinador amb un televisor. Als dos costats dues coses rares que a primer cop d'ull no encertes que poden esser. Al cap d'una estona penses: Què són els presentadors?. Un d'ells vestit de qualsevol manera i amb una barba que pareix que se l'ha de dur el vent i ella quasi bé indescriptible, semblant a un meló xapat per la meitat.

Del joc no val la pena ni xerrar-ne. Tots sabem el que es pot arribar a fer amb un ordinador.

El que ja es fa intolerable és el poc respecte a la llengua del país. Si ja bé des del principi xerren amb l'article salat, fet inadmissible a un programa públic i de radiodifusió, a més també passen del català malparlat a un castellà quan en realitat el que s'hauria de fer seria aprofitar la televisió per ajudar a normalitzar el català, i coneixer millor la nostra terra, cosa que esper que els dirigents de la televisió regional arribin a fer, eliminant programes com aquest i els encarregats de la publicitat fent que en ells es faci patent la nostra llengua.

GABRIEL ANGEL VICH I MARTORELL

PASIONARIA

"El nostre jornal era d'estrella a estrella. No hi havia hores. Plovia CENT SETANTA DIES a l'any i la mina era a cel obert. La muntanya era tota un mineral. I no tenfem sou fixe. Però, sabeu allò que em va fer ser revolucionària? Idò, ser la dona d'un miner!"

Dolores Ibárruri, admirada, odiada, biografiada en llibres i films, esmentada a cançons i en insults... A més de neta i esposa de miners, també fou mare de tots els milicians durant la guerra civil. També fou la càlida veu de radio Pirenaica en aquelles hores fosques de pors i de silencis interiors. Es -diuen- la història viva del partit comunista. I encara n'hi ha a qui fan por els comunistes... bé és el nom que els fa por, com al dràcula la creu, ... SON UNS XU-PA...

També diu que és la consciència neta que fa ser revolucionària, quan hom rebel·la l'exploació brutal, quan no es pot suportar la injustícia.

La seva família era una mica bandejada. Quan es feia qualsevol cosa mal feta hom assenyalava amb el dit als fills "del artillero".

Però ella no fou més "artillera" quan es casà amb un miner. Tampoc fou pus carlina, com la seva família. Volia ser mestressa d'escola. Fou PASIONARIA perquè escriví un article a EL MINERO VIZCAINO sobre LA PASION DE SEMANA SANTA, denunciant la hipocresia religiosa.

Havia estat fervent practicant, però no arribà a monja, com deia el xafarderisme oficial. Ni s'havia casat amb un frare que hagués penjat els hàbits.

Per ser dona havia de fer el dinar, planxar i tot això a més d'escriure. Havia de fer fills a més d'actes polítics. Per cert, a les eleccions del 28 de juny del 31 feu candidatura a Mallorca i va obtenir 134 vots.

Quan tornà a Madrid, els temps i les dones d'Espanya ja no eren iguals. Tampoc la gent, en general. "Però el general no l'havia feta malbé: vaig trobar Espanya igual que sempre: expansiva, alegre i solidària. Només els grups que acceptaren amb convenciment el franquisme estaven malograts: el nostre poble encara és el nostre poble".

Són noranta anys a l'altra banda i riu encara, com si la rialla fos el pòsit irònic d'una vida en contra. No és un mite, ni una dona vella simplement: és antiga com la història, com un roure que els vents del temps no han pogut moure.

M'hauria agradat començar esmentant la Bíblia, aquest llibre de llibres, però la cita ja està publicada: al principi era el verb... Ho podríem traduir: al principi era el poder, i el poder estava en l'home... però tampoc em servia per pegar la potada a l'escarbat. Citar E.M.Cioran ("En ple deliri sexual, tothom té dret a comparar-se amb Déu") pressuposava deliri i el que hi ha és frustració, moltes frustracions.

I tot per fer una noteta de protesta per la tançada del Centre de Planificació de Ciutat, del qual era devota usuària. I és que en Ramon ja ha fet un nin a la seva dona i ha deixat de ser un enferman i s'ha convertit en un superman, en el cuixot del "bocata" polític. El PSOE ha de guanyar i l'altre ja és un merdà. Ell aspira a ser un Pare de la Pàtria i no pot jugar a ties. Ja li deien des de la dreta, diuen. Si encara li haguéssiu posat el DIU a aquell altre...

Ja s'ha acabat la compENetració entre les femelles i els socialistes. En foren un avís les dificultats creades a les de l'ofici. Ara ja estan tots col·locats i no van de berbes. Executius del sacerdoti d'alta gestió política (han fet en Moreno virrei de la moreria i l'anyell Abel, comissari europeu) ja cerquen amiga (que no és "querida" com temps enrera). I no la volen ensenyada a escola pública, com tampoc hi volen els fills.

Elionor, tornam al "self" i tu en seràs la beneficiada amb la reedició del teu llibret. Des de la Part Forana no podem fer res. No crec que l'AMAZONES fos un bon espermicida, no per l'eliminació d'espermatozous, sinó que cou. I preservatius de test o diaframes de roba de llengües...

Hi ha cabres i egües i els manescals són a Ciutat a pentinar cusses. Tampoc sou per posar mà al bestiar, que no té seguretat social ni en tindrà per molts d'anys.

Es per això que et faig el prec d'entrada. L'agressivitat impotent, a vegades, té cures prou senzilles, diuen els psicòlegs argentins.

Es clar que això és per sortir al pas. El problema estructural és el patriarcatge. El patriarcatge econòmic del senyor de possessió, el patriarcatge ideològic dels col·legis, el patriarcatge polític dels diputats, el patriarcatge cultural dels intel·lectuals o professors d'universitat que tenen el redol de batuts al voltant treballant en les seves feines. I per no gastar el concepte combatiu de patriarcat, diguem-li patriciat que té referències històriques concretes en front de plebe, que res té que veure amb pene.

I és que el problema -ja m'ho diuen "per a què tanta teoria?"- és de patriarcats o patriciats. I Mallorca, Menorca i Eivissa, en aquest sentit i històricament són femelles: RAMON, si ens tanques el centre de planificació familiar, on també hi ha pares, obre'ns un centre de planificació històrica, que també molta falta ens fa. Seràs un heroi, llavors, fill meu. I nosaltres deixarem de sentir necessitat d'herois i tu, de mamades.

A MODO DE VASES PER A MUDAR DE COLORE

En aquest Segon Congrés, l'eix del debat científic serà la relació entre la llengua i la societat. Haurà de servir per dur a terme un conjunt d'estudis que analitzin, amb rigor i profunditat, la situació actual de la llengua catalana com a vehicle de comunicació, alhora que haurà d'establir propostes per avançar en la normalització del seu ús com a llengua pròpia de la nostra comunitat nacional.

Hi haurà set Arees Científiques, els actes de cada una de les quals es faran a diferents llocs dels territoris de parla catalana i els temes que s'hi tractaran demostraran la voluntat d'afrontar les qüestions més problemàtiques que la nostra llengua té plantejades en l'actualitat.

Hi participaran els millors científics nacionals i estrangers coneixedors de la realitat sociolingüística del català.

El Segon Congrés se celebrarà del 30 d'abril a l'11 de maig de 1986. A part de les sessions de treball, destaquen dos projectes: el primer, serà la publicació d'un Llibre Blanc sobre la unitat de la llengua a càrrec de cinc prestigiosos romanistes: Giuseppe Tavani (Universitat de Roma), Philip D. Rasicco (Universitat de Vanderbilt, Nashville, EE.UU.), Max Wheeler (Universitat de Liverpool, Gran Bretanya) Joseph Gulsoy (Universitat de Toronto, Canadà) i Georg Kremnitz (Universitat de Münster, Alemanya). El segon, serà una simultània de conferències, dia 8 de maig de 1986, a càrrec de catalanòfils de tot el món, a cent poblacions de les terres de parla catalana.

1906

I CONGRÉS INTERNACIONAL DE LA LLENGUA CATALANA

1986

II CONGRÉS INTERNACIONAL DE LA LLENGUA CATALANA

Mª ANTONIA MUNAR:
 "DEL PALAU DE LA MÚSICA
 A PALAU REIAL I"

Es una de les poques dones de l'espectre polític mallorquí. Té un càrrec lligat fortament amb la Música. Per les seves mans hi passa la Cultura del Consell Insular de Mallorca. Quasi res! Mª Antònia Munar ens va rebre al seu despatx particular, al costat de "Sa Riera", enfront del Rectorat. "Si em criden, diguèu que telefonin d'aquí un quart d'hora". I és que es volia centrar en l'entrevista, una conversa -com totes aquestes- sobre Música.

P.- Hi ha temps, avui, per dedicar a la Música?

R.- Sempre hi ha temps per tot allò que a un li és agradable; i escoltar Música és una cosa ben agradable quan un està cansat o amb molta feina. En aquests moments és quan s'agraeix escoltar-la.

P.- Però no es concentra millor amb el cap aclarit?

R.- Supòs que sí. El que passa és que quan un està totalment aclarit, normalment no se dedica a escoltar Música, sinó que prepara tots aquells temes que té pendants. En el meu cas, al menys, escolto Música quan estic saturada de feina, per relaxar-me.

P.- I cansada, pot assaborir-la?

R.- Bé, com qualsevol cosa, se sent molt més amb tots els sentits. Ara bé, avui en dia, la majoria de gent (i no parlem dels qui ocupen càrrecs públics) no pot dedicar-hi els cinc sentits... desgraciadament és el contrari.

P.- Escolta Música sola?

R.- No. Depèn. Bé, normalment escolto Música cada dia, dintre del cotxe quan em trasllato de casa meua al Consell o a la tarda quan venc al despatx. Es quan més Música escolto. I escolto la Música que està més de moda, diguem-ne "los cuarenta principales" (riu). Clar, l'escolto sola dintre el cotxe. I després també els caps de setmana o les nits després d'arribar d'un sopar... I també llegint. Supòs que és una aberració perquè lo ideal seria només fer una cosa. Però normalment sempre tenc dos o tres llibres pendants de lectura i clar, poso la Música i a la vegada llegeixo.

P.- Discos o la ràdio?

R.- Les dues coses. Per exemple normalment escolto la ràdio quan estic fora de casa perquè és més pràctic. En canvi m'escolto Música de disc a casa

(Mª Antònia Munar parla el català de Barcelona. Utilitza alguns mots diferents, encara que és l'entonació especial lo més característic. De petita fou educada fora de Mallorca, amb patrons una mica diferents).

P.- Quin fet musical recorda?

R.- Potser perquè era a la infància i sempre es recorden amb entusiasme aquests moments, les classes de Música a les que anàvem en el Palau de la Música de Barcelona amb el col·legi. Aquestes classes ens donaven una iniciació musical, revestides del típic entusiasme infantil de sortir amb les amigues... tinc un bon record d'aquelles classes.

P.- Té estudis musicals?

R.- Bé, en el col·legi (primer un de francès i després les teresianes) vaig tenir unes classes de solfeig. Era quan els col·legis femenins volien que les alumnes sortissin "cultivades", deien.

P.- Com es pot passar de ser un simple aficionat a un interessat per la Música?

R.- Crec que influeixen diferents coses, no? Una molt important és la dels coneixements bàsics que es tinguin. I l'escola crec que pot influir moltíssim a aquests primers coneixements. També els pares poden iniciar en la Música.

P.- Hauria d'aparèixer la Música als programes de partit?

R.- No és habitual que actes culturals tan concrets es plantegin dintre d'un programa polític. Ara, no estaria malament. A lo millor és una idea que ens brindes.

P.- Per què quan els polítics i els propis professionals, quan parlen d'Art es limiten als Arts plàstics?

R.- Potser perquè el materialisme també ha arribat aquí i per tant considerem Art tot allò que es pot tocar, dic jo, no ho sé molt bé. Es una explicació personal. En la Música tot és molt eteri, només se sent, no es pot tocar. En les altres Arts tenim un cert material, fins i tot en el cinema queda la pel·lícula.

P.- Com creu que influeix la Música a l'esperit?

R.- Influeix molt, moltíssim. Un món sense Música, en silenci, seria realment molt trist.

P.- És el contrari renou de silenci?

R.- No ho crec. Una cosa no està contraposada a l'altra.

P.- Quin és el darrer disc que s'ha comprat?

R.- No és el darrer que m'he comprat, sinó els darrers que m'han regalat: "Sis Som" i "Música Nostra".

P.- Dels dos grups?

R.- Exacte.

P.- Quin tipus de Música escolta?

R.- Depèn molt de l'estat d'ànim. A lo millor quan estic cansada m'agrada una Música relaxant sobretot si és a la nit. En canvi el matí, m'agrada una Música que m'animi, una Música que em posi en marxa.

A PARTIR DE LA MÚSICA

(Com a presidenta de la comissió de Cultura del Consell Insular és inevitable parlar de la Música de i a Mallorca. Són qüestions obligades, naturalment)

P.- Coneix el Fet Musical a Mallorca?

R.- Més que a Mallorca en concret, conec més la Música catalana, diguem-li, que la mallorquina. De totes maneres crec molt en una forta divulgació. Tant de la mallorquina com de la del Principat. Les emissores de ràdio i de televisió no parlen d'ella i no la mostren lo suficient.

P.- Què pot fer un polític per rompre aquesta estandarització de la Cultura?

R.- Bé, es pot fer el que s'està fent en aquest moment, el que estic intentant fer jo a través del Consell Insular: donar a conèixer lo nostre i fer que s'estimi, que no sigui relegat sinó que tenguí tota la importància que es mereix. D'aquesta manera la gent se n'adonarà que tenim una Música que és molt pròpia i unes lletres que són dignes de tindre en compte.

P.- El Consell Insular ha impulsat les Bandes...

R.- La Banda de Música, si bé no és una cosa elitista, té aquella importància de la Música del poble. La Banda arreplega tota aquella gent que té una inquietud musical dintre dels pobles de Mallorca. Creiem que això és important i digne de recolzar. Per això hem intentat ajudar les Bandes. I crec que ho hem aconseguit, la qual cosa es nota en el nivell de cadascuna i en la quantitat de gent jove que ha sorgit. En fi, crec que és una tasca positiva.

P.- Es elitista la Música?

R.- La Música, la pintura, l'escultura, l'esport... tot és elitista perquè la gent pensa primer en menjar, després en vestir... i arribar a l'Art, en general és una passa més. Sense les coses bàsiques difícilment un es pot permetre el luxe d'anar a concerts.

De totes maneres, els concerts no són cars, si es comparen amb lo que costen altres coses. El que passa és que, no sé perquè, sembla que tot el que sigui Cultura hagi de ser gratuït. No és aquesta la solució. Però, en el fons, més que una qüestió de preu és una qüestió d'informació.

P.- Un instrument?

R.- El violí.

P.- Un compositor?

R.- Bé, si hagués d'escollir algú, escolliria Vivaldi.

P.- Què s'ha de fer a Mallorca en pro de la Música?

R.- Que es doni a conèixer. Que es faci Música a les escoles, a les places, als carrers... és la forma d'aconseguir que arribi.

P.- Per acabar. Per què el Consell Insular ha fet més Teatre que Música?

R.- Bé, tenim un lloc molt adaptat al teatre, com és el Teatre Principal. En Música hem fet menys perquè el Teatre Principal no és un lloc molt idoni per fer Música.

P.- Gràcies.

R.- A vosaltres.

PERE ESTELRICH I MASSUTJ.--

L'associació de Premsa Forana de Mallorca, amb la col·laboració i patrocini de la Caixa de Balears "Sa Nostra", convoca el Tercer Concurs Periodístic "Associació de Premsa Forana de Mallorca" amb l'objectiu de premiar els millors treballs sobre temes d'actualitat a Mallorca. El concurs es regirà per les següents

B A S E S

1.- Els treballs que hi participin estaran escrits en llengua catalana.

2.- Els treballs s'hauran publicat, dins els terminis fixats a aquesta convocatòria, a qualsevol de les publicacions associades.

3.- Podran participar-hi tots els col·laboradors habituals de les publicacions.

4.- Per optar al premi, els treballs s'hauran d'haver publicat dins els següents terminis: des de dia 1 de maig de 1.985 fins a dia 30 d'abril de 1.986

5.- Per optar al premi, l'autor del treball per mitjà del director de la publicació on hagi sortit a llum enviarà el retall del mateix per triplicat a nom de l'Associació de Premsa Forana de Mallorca, carrer Princesa, 24, Sant Joan.

6.- El jurat es donarà a conèixer en el moment de la concessió dels premis i el seu veredicté serà inapel·lable.

7.- El veredicté es farà públic el mes de maig de 1.986. El lloc i el dia seran comunicats oportunament.

8.- L'Associació es compromet a editar els treballs premiats.

9.- Els premis que s'atorguen són els següents:
Tres premis de 30.000 ptes cada un.
Un d'ells tindrà un premi d'honor consistent en una escultura de Pere Pujol.

10.- Els participants es comprometen a acceptar aquestes Bases. Els membres del Jurat resoldran els casos que no hi estiguin prevists.

RERE LES PASSES DE

Joan. Sebast. Bach.

L'Any Europeu s'ha acabat. Però la Música no. Ni el record ni l'obra dels qui s'hi han dedicat de manera especial no resta en un racó, ple de pols, sinó que és viu i present. De tots els músics que mereixen aquest tractament n'hi ha un que destaca per damunt els demés. No estareu gaire a suposar que es tracta de BACH, del gran Joan Sebastià, del Genial, del Superior. Quedarfem curts d'adjectius, no ho dubteu.

Dedicarem aquestes planes a donar-vos a conèixer al Pare de la Música a través del contacte amb el seu ambient de la Turíngia i de la Saxònia, llocs als quals poguérem anar l'estiu passat, juntament amb l'amic Antoni Vaquer. Varen ser dies plens de Bach que intentarem, de qualche manera, fer-vos arribar i gaudir. Anirem pels camins que el Gran Músic va trepitjar i ens aturarem a les ciutats on va fer estada. Serà un seguiment de les seves passes.

Aquests són els diferents capítols que integraran la sèrie:

- 1.- Eisenach
- 2.- Ordruf
- 3.- Arnstadt
- 4.- Mühlhausen
- 5.- Weimar
- 6.- Köthen
- 7.- Leipzig

I que aniran completats amb el record dels altres personatges que també es feren avinents per aquelles contrades:

- 8.- Wittenberg: Luther
- 9.- Halle: Haendel
- 10.- Listz i Wagner
- 11.- Goethe i Schiller

Pere Estelrich i Massutí.--
Biel Massot i Muntaner.--

GENER

- 2, Dij, 18, Fornalutx (Sa Posada de Bàlitz) Trio Sentire
-20'30, Auditòrium. Els Solistes de Mallorca
- 3, Div, Cala Rajada (Hotel Corona). Trio Sentire
- 4, Dis, 17, Cala d'Or (Crescendo Bar) Trio Sentire
- 7, Dima, Peguera (Església). Duo Margalida Palou, Ester Vives; Piano a quatre mans. Obres de F. Schmitt, J. Brahms, W.A. Mozart i G. Bizet
- 9, Dij, 17, Platja de Palma (Sala de Convencions) Duo Palou-Vives; mateix programa.
-22, Auditòrium. Recital Josep Carreras
- 11, Dis, 20'30 Manacor (Teatre nou) Rumiko Harada, piano
-22, Auditòrium. Concert per la Pau: José A. Labordeta
- 12, Diu, 12, Es Camp Redó. Concert Banda Municipal
-12, Son Forteza. Concert Banda S'Almudaina
- 13 al 19, 20'30, Sant Felip Neri. SETMANA DE CANT CORAL
-17, Illetes (H. Bonanza Playa) Concert de piano: Gian-Franco Ricci. Obres de Beethoven, Bach-Busoni, Chopin, Liszt.
- 14, Dima, 17, Peguera (església) G.F. Ricci. Mateix progr.
-20, Auditòrium. Concert Coral Universitària i Orquestra Simfònica Ciutat de Palma. Obres de Pastor, Mas Porcel, Samper, Mozart i Chabrier. Dir: Joan Company i Juli Ribelles.
- 15, Dime, 20, Casal Balaguer. Concert JJ. Musicals
- 16, Dij, 17, Platja de Palma (Sala de convencions) Concert de piano: Jacques Ricci
-18, Ets Hostalets. Concert Banda Municipal
- 17, Div, 19'30, Es Puig de SPere. La Quarta Sciència
-20'15, Sa Calatrava. Stadium
- 18, Dis, 12, Es Coll den Rebassa. Banda S'Almudaina
-16, Es Polígon de Llevant. Sintagma Musicum
-20'30, Ca's Capiscol. Coral Es Taller
- 19, Diu, 12, Teatre Principal. Concert Banda Municipal
-12, Parc de la Mar. Tramudança, ball de bot
-16, Son Marroig. Rumiko Harada, piano.
-18, Parròq. Sta Eulària. Taller d'instruments mus.
-18'30, Secar de la Real. Sintagma Musicum
-21, Plaça de Cort, Pça Major, Pça de Sta Eulària. Revetla de Sant Sebastià
-22, Pça de St Francesc. Revetla de St Sebastià
-Es Rafal Vell. Concert Banda S'Almudaina
- 21, Dima, 22, Auditòrium. I Solisti Aquilani
- 22 i 23, 20 h., Teatre Principal. Concert Líric vocal
- 23, Dij, 17, Platja de Palma (Sala de Convencions) Recital de guitarra: Gabriel Estarellas.
- 25, Dis, 18, Plaça Major. Banda Municipal, Banda S'Almudaina, Banda Son Rapinya
-19, Santa Catalina. Stadium
-20, S'Indioteria. Coral Es Taller
- 26, Diu, 11'30, Parc de la Mar. Matinal de Jazz: Tén-tol, Trébol, Harmònica Coixa
- 28, Dima, 20, Auditòrium. Concert Orquestra Simfònica Ciutat de Palma: M. Micofalvy, Concert per a piano; C. Franck, Variacions Simfòniques (solista: Joan Moll); A. Dvorak, Simfonia nº 7 en Re m. Dir: Julius Karr Bertoli

FEBRER

- 7, Div, Auditòrium. Concert Orquestra del Mozarteum
- 11, Dima, 20, Auditòrium. Concert Orq. Simf. Ciutat de Palma. Obres de Torrandell, Poulenc, Liszt i Copland. Solista: P. Garcia Chornet. Dir: J. Ribelles

Agenda Musical

Imprès als tallers
"Apóstol y Civilizador"
(Petra) DL: PM 529/81

Per què estam tan distants...
si som veïns?

La bellesa no es reflecteix al mirall...
la bellesa és una altra cosa.

Estam tumultuosament sols...
enmig d'una gentada

la portada d'aquest mes

Número 46, gener del 86

COL·LABORADORS

Miquel Aguiló	Frederic X. Ruiz
Pere Amengual	Vicenç Sastre
Mª Isabel Ballester	Magdalena Torelló
Jordi Cloquell	Margalida Tous
Comissió de glosadors	Cristòfol Tries
Colau Dols	Antoni Vaquer
Pere Estelrich	Gabriel A. Vich
Pau Ferrer	Guillem Bosch i Roca
Miquel A. Font	
Miquel A. Lladó	
Pau Lladó	
Xisco Llinàs	
Guillem Massot	
Tomeu Mestre	
Tomeu Munar	
Miquel Mut	
Joan Parets	
Pere Gil	
Antoni Roca	
Ramon Rosselló	

CONSELL DE REDACCIO

Confecció gràfica:
Antoni Canyelles i Oliver
Rafel Ferrer i Sanxo
Damià Quetglas i Bergas
Miquel Bosch i Auba
Biel Massot i Muntaner

Presentam aquest mes un estudi-esborrany d'una de les "fantasies anatòmiques", sobre les que treballa la novella escultora M. Isabel Ballester.

Vinguda de "Bons Aires", descobrí a Mallorca el joc de les mans amb la terra i el fang. Poc a poc s'interessà per la tasca de compondre figures humanes i ja ha participat en diverses col·lectives (Inca-1953, Pollença-1985, Ciutat...) o amb el seu pare a Valldemossa (1983) i Lloseta (1984). Té obra permanentment a la sala de l'Associació Llatino-americana de Balears.

Els caps de fang i les figures de ciment que surten de les seves mans en joc amb la terra, encara que molt estàtics i hieràtics semblen mantenir la respiració i sentir quelcom tan profund com indescriptible.